

Praha 29. 7. 2010

42

Domácí zdravotní péče v České republice v roce 2009

Home care in the Czech Republic in 2009

Souhrn

Ke konci roku 2009 poskytovalo v České republice služby domácí zdravotní péče 473 pracovišť s přibližně 3 tis. odbornými zdravotnickými pracovníky. Služeb domácí péče využilo 145 tis. pacientů, z toho 78 % ve věku 65 let a více. V průběhu roku uskutečnili pracovníci domácí zdravotní péče celkem 5,7 mil. návštěv u pacientů, což představovalo v průměru 40 návštěv na 1 pacienta. Celkem bylo provedeno 11,4 milionu výkonů, z nichž 89 % bylo hrazených z veřejného zdravotního pojištění.

Summary

Home care was provided by 473 facilities with about 3 thousand health professional workers in the CR at the end of 2009. Services of home care were utilized by 145 ths. clients, of them 78 % were of age 65 years or older. The service performed over 5.7 million visits of clients' homes, on the average 40 visits per 1 client. In total 11.4 million procedures were performed of them 89 % reimbursed from public health insurance.

Domácí péčí je zdravotní péče poskytovaná pacientům na základě doporučení registrujícího praktického lékaře, registrujícího praktického lékaře pro děti a dorost nebo ošetřujícího lékaře při hospitalizaci v jejich vlastním sociálním prostředí. Domácí péče je zaměřena zejména na udržení a podporu zdraví, navrácení zdraví a rozvoj soběstačnosti, zmírňování utrpení nevyléčitelně nemocného člověka a zajištění klidného umírání a smrti.¹

Síť pracovišť domácí zdravotní péče začala být v České republice budována po roce 1990. Přibližně od r. 2005 lze pozorovat stabilizaci sítě i rozsahu činnosti domácí zdravotní péče. Mezi jednotlivými kraji však stále existují rozdíly v kapacitách i činnosti pracovišť domácí zdravotní péče.

K 31. 12. 2009 bylo v České republice zaregistrováno 473 oddělení a pracovišť domácí zdravotní péče (DZP), což bylo o 3 méně než v předchozím roce. Ve $\frac{3}{4}$ pracovišť byla dostupnost DZP nepřetržitá. Přes 90 % pracovišť uvedlo, že byla ve smluvním vztahu se zdravotní pojišťovnou.

Služby domácí zdravotní péče zajišťovaly v celé České republice ke konci roku 2009 více než tři tisíce odborných zdravotnických pracovníků (fyzické osoby), především všeobecné sestry. V přepočtených počtech (včetně smluvních pracovníků) to představovalo 71,0 fyzioterapeutů, 2 292,1 ZPBD² (z nich 1 017,7 všeobecných sester se specializací a 20,6 zdravotně sociálních pracovníků), 252,6 ostatních odborných pracovníků a dále 25,0 dobrovolných spolupracovníků DZP.

¹ Definice domácí péče převzatá z materiálu Ministerstva zdravotnictví „Koncepte domácí péče“

² Zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí podle zákona č. 96, § 5 až § 21a (v případě domácí zdravotní péče se jedná téměř výhradně o § 5 - všeobecné sestry)

Služeb domácí zdravotní péče využilo v roce 2009 více než 145 tisíc pacientů, což představovalo nárůst 6 % oproti předchozímu roku. Ve věku 0–19 let to bylo 772 osob (necelé 1 % ze všech pacientů), ve věku 20–64 let 31 861 osob (necelých 22 %) a ve věku 65 let a více pak 112 616 osob (téměř 78 %). Ženy tvořily necelé 2/3 pacientů DZP. Praktickým lékařem byla domácí zdravotní péče indikována u více než 160 tisíc pacientů a ošetřujícím lékařem při ukončení hospitalizace u zhruba 30 tisíc pacientů³.

V České republice připadalo v průměru 71 pacientů DZP ve věku 65 let a více na 1 000 obyvatel ve stejném věku. Výrazně nadprůměrný je tento poměr v Pardubickém, Královéhradeckém a Karlovarském kraji, naopak výrazně podprůměrný je tento poměr v krajích Zlínském, Středočeském, Vysočina a Jihomoravském.

Z celkového počtu pacientů DZP představoval podíl chronických pacientů 85 %, podobně jako v předchozím roce. DZP byla dále indikována v důsledku 17 735 akutních onemocnění a v 12 027 případech pooperačních stavů nebo po úrazů. Domácí hospicová péče byla poskytnuta 9 626 pacientům, což představovalo 9 % pokles oproti předchozímu roku.

V uplynulém roce uskutečnili pracovníci domácí zdravotní péče u svých pacientů celkem 5,7 milionů návštěv (pokles o 4 % oproti předešlému roku), přičemž u 86 % z nich bylo pacientům provedeno pouze zdravotní ošetření. Na 1 ZPBD připadalo v průměru 7 návštěv denně (v jednotlivých krajích se rozpětí pohybovalo mezi 5–10 návštěvami), na 1 pacienta pak připadalo v průměru 39 návštěv za rok (v jednotlivých krajích mezi 30–54 návštěvami).

U pacientů bylo pracovníky domácí zdravotní péče provedeno celkem 11,4 milionu výkonů (5 % nárůst oproti předchozímu roku), z nichž 89 % bylo hrazených z veřejného zdravotního pojištění. Z celkového počtu 1,2 milionu výkonů nehrazených zdravotními pojišťovnami bylo 10 % zdravotních výkonů, ostatní výkony se týkaly sociálně péče, částečně nebo plně hrazené pacientem. Podobně jako v loňském roce byla zhruba polovina všech výkonů provedena u mobilních a polovina u imobilních pacientů.

Tato aktuální informace vychází z pravidelného ročního sběru dat v rámci programu statistických zjišťování NZIS, konkrétně z ročního výkazu o činnosti zdravotnických zařízení A (MZ) 1-01 pro obor domácí zdravotní péče. Zpravodajskými jednotkami jsou všechna ambulantní oddělení a pracoviště domácí zdravotní péče. V roce 2009 činila návratnost výkazů 96 %, což je srovnatelné s výsledkem v předchozím roce.

Vypracoval: Ing. Jakub Hrkal

---

³ Počet indikací může být vyšší než počet pacientů, neboť jednomu pacientovi může být domácí zdravotní péče indikována během roku vícekrát.

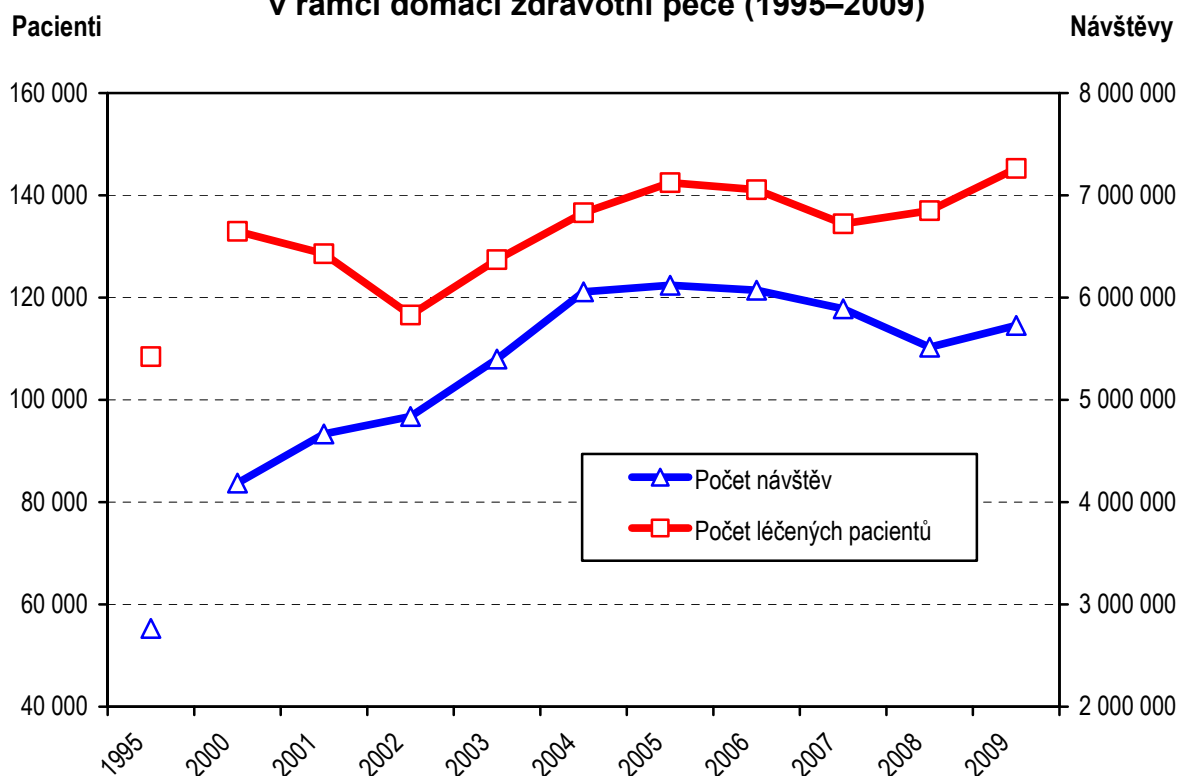
Domácí zdravotní péče v České republice v roce 2009

Území	Průměrný přepočtený počet pracovníků			Počet návštěv		Počet výkonů	
	fyzio- rapeutů	ZPBD ¹⁾	z toho:	celkem	z toho:	hrazených ze zdravotního pojištění	nehrazených ze zdravotního pojištění
			všeobecné sestry se spec.		jen zdravotní		
ČR / kraj							
Hl. m. Praha	16,1	348,3	166,5	731 188	661 496	1 403 397	62 845
Středočeský	1,3	176,5	90,7	379 201	276 125	637 350	6 202
Jihočeský	6,0	180,4	106,2	483 937	459 181	1 544 928	29 490
Plzeňský	12,5	131,6	52,0	393 341	344 167	631 111	45 696
Karlovarský	3,2	72,0	37,4	215 885	125 555	421 201	3 558
Ústecký	5,4	176,7	71,8	589 309	543 742	964 271	5 860
Liberecký	0,1	68,4	35,7	166 578	138 585	347 362	4 593
Královéhradecký	12,2	148,0	46,2	417 768	335 068	686 915	95 452
Pardubický	3,5	126,9	39,0	329 833	319 486	604 608	7 834
Vysočina	-	119,9	50,4	208 857	191 650	327 474	17 993
Jihomoravský	2,0	195,7	100,6	372 940	363 954	630 083	376 114
Olomoucký	6,3	158,7	52,1	382 102	338 656	568 287	146 641
Zlínský	-	95,7	28,6	231 922	155 081	258 558	105 566
Moravskoslezský	0,8	232,5	135,8	824 237	701 166	1 158 189	287 722
ČR	69,2	2 231,1	1 012,9	5 727 098	4 953 912	10 183 734	1 195 566

¹⁾ Zdravotničtí pracovníci nelékaři s odbornou způsobilostí podle zákona č. 96, § 5 až § 21a (v případě domácí zdravotní péče se jedná téměř výhradně o § 5 - všeobecné sestry)

ČR / kraj	Počet pacientů						
	celkem	z toho		z toho podle onemocnění či stavu			
		žen	ve věku 65 let a více	chronická onemocnění	akutní onemocnění	pooperační stavy, úrazy	domácí hospicová péče
Hl. m. Praha	21 754	13 346	16 966	19 405	2 258	2 564	1 680
Středočeský	10 571	7 045	8 445	8 445	1 593	795	282
Jihočeský	9 987	6 693	7 996	8 253	1 369	1 116	855
Plzeňský	7 657	4 812	6 002	6 576	744	692	279
Karlovarský	5 204	3 390	4 303	4 149	815	527	298
Ústecký	14 976	9 479	9 462	12 698	1 386	1 249	537
Liberecký	5 469	3 549	4 486	4 988	940	651	342
Královéhradecký	11 220	7 249	8 615	9 488	1 559	751	1 339
Pardubický	9 764	6 626	8 256	8 272	1 007	301	1 580
Vysočina	4 737	3 177	3 966	4 241	327	260	199
Jihomoravský	11 755	7 427	9 399	9 977	1 628	906	561
Olomoucký	7 235	4 629	5 815	6 045	915	579	704
Zlínský	4 317	2 822	3 746	3 930	381	125	108
Moravskoslezský	20 603	13 314	15 159	17 222	2 813	1 511	862
ČR	145 249	93 558	112 616	123 689	17 735	12 027	9 626

Vývoj počtu léčených pacientů a počtu návštěv v rámci domácí zdravotní péče (1995–2009)

Personální zajištění a pacienti domácí zdravotní péče v krajích v roce 2009

